

Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland – Mölndals stads antagna åtaganden till och med 2025

Utgångspunkter för Mölndals åtaganden

De åtgärder där kommuner pekats ut som utförare har bedömts utifrån lokala kunskaper och lägesbilder. I förslaget har prioriteringen av åtgärder för Mölndals stad även skett utifrån ifrån följande utgångspunkter:

- Vi åtar oss åtgärder som innebär styrning och ambitionshöjning: Staden kan och vill göra mer för att bidra till målet.
- Vi åtar oss åtgärder som innebär en fortsättning efter de tidigare lokala miljömålen: Eftersom åtaganden ersätter de tidigare lokala miljömålen.
- Vi åtar oss åtgärder som redan är etablerat arbete, även om det inte innebär ytterligare satsningar: Detta arbete ska självklart fortsätta.
- Vi åtar oss även i vårt svar till länsstyrelsen åtgärder som redan är beslutade i andra styrdokument: För att visa på helheten i vårt miljömålsarbete.

Åtgärdsprogrammet i sin helhet, med samtliga åtgärder och fördjupningar återfinns här: [Startsida - Ett hållbart Västra Götaland \(hallbartvg.se\)](https://www.hallbartvg.se). Nedan återges enbart de åtgärder där kommuner pekats ut som huvudaktörer och som Mölndals stad har antagit.

Åtgärder inom utmaningen minskad klimatpåverkan & ren luft

Notera att Strategin Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om som beslutades 2017 är central för klimatarbetet. Den fokuserar på hållbara transporter, klimatsmart och hälsosam mat, förnybara och resurseffektiva varor och tjänster samt sunda klimatsmarta bostäder och lokaler. Det lokala arbetet sker till stor del via satsningen Kommunernas klimatlöften. Klimat 2030 kompletterar de åtgärder som finns med i detta åtgärdsprogram.

KL 1. Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle

Genomföra åtgärder för att minska halter av partiklar och kvävedioxid och samtidigt verka för ett mer transporteffektivt samhälle. Exempel på åtgärder, se bilaga 1.

Kommentar:

Många insatser som faller inom denna breda åtgärd görs inom stadens etablerade och långsiktiga arbete med hållbara resor. I fysisk planering och infrastrukturåtgärder främjas gång och cykel och genom samverkan med Västtrafik utvecklas kollektivtrafiken i kommunen.

I energiplanen finns mål och åtgärder för hållbart resande, laddinfrastruktur, samordning för gods, mobility management, etc. Cykelplanen innehåller åtgärder och mål för ökad cykling.

Där staden har direkt rådighet, i de egna transportererna, finns tydliga ställningstaganden sedan tidigare. Det av länsstyrelsen fastställda åtgärdsprogrammet för kvävedioxid ger ytterligare styrning.

Bedömningen är därmed att ett åtagande är i linje med befintlig styrning och ambitionsnivå.
Mölnads stad åtar sig denna åtgärd.

Åtgärder inom utmaningen hållbar användning av vattenmiljöer

V1. Skydda och restaurera värdefulla sjöar och vattendrag

Skydda och restaurera sjöar och vattendrag som har värdefulla natur- och kulturmiljöer genom att:

- b) Skydda sötvattensmiljöer med syfte att bevara natur- och/eller kulturvärden.
- c) Arbeta tvärssektoriellt med restaurering av sjöar och vattendrag.

Kommentar:

Åtgärderna ligger i linje med den nystartade vattenförvaltningsgruppens uppdrag, men utgör också ett förtydligande och en viss ambitionshöjning. Vattenförvaltningsgruppen ska bland annat identifiera restaureringsbehov i sjö och vattendrag för att nå lagstadgade miljö kvalitetsnormer, däremot ingår inte uttalat skydd av sötvattensmiljöer för att bevara natur- och eller kulturvärden. Vattenförvaltningsgruppens uppdrag är fastställt, men det saknas personalresurser att jobba med frågan. Inventering och underlag, samt åtgärder behöver göras. Däremot är det inte aktuellt med nya reservat.

Bedömningen är att ett åtagande skulle innebära både ytterligare styrning och ambitionshöjning. **Mölnads stad åtar sig denna åtgärd i den takt som ekonomin tillåter.**

V3. Minska spridningen av högfluorerade ämnen (PFAS)

- c) Undersöka enskilda vattentäkter i närheten av brandövningsplatser eller där släckningsinsatser med fluorerade brandskum genomförts.
- d) Sanera platser som är kraftigt förorenade av högfluorerade ämnen.

Kommentar:

Vid införande av dricksvattendirektivet 1 jan 2023 kommer nya krav på PFAS, som även gäller inventering av tillrinningsområden till vattentäkten Rådasjön. Tidigare analyser tyder på låga halter i dricksvattnet och att Rådasjön klarar de skärpta kraven. Ökat fokus och lägre

nivåer kommer ställa nya krav, även på Finnsjön och Norra Långevattnet. Påverkan finns från Landvetter flygplats och släckvatten.

Miljöförvaltningen har de senaste åren haft fokus på PFAS i tillsynen. Framöver behövs dialog med Räddningstjänsten och krav på släckvattenutredningar i vissa detaljplaner och bygglovsbedömningar. Områden med brandstationer ingår i den ordinarie tillsynen och förorenade platser hanteras enligt handlingsplanen. Det saknas välbeprövade metoder för att sanera PFAS, men studier pågår varför staden ska följa utvecklingen.

Bedömningen är att ett åtagande är i linje med befintlig styrning och ambitionsnivå. **Mölnads stad åtar sig denna åtgärd.**

V4. Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden

Ta fram och genomför kommunala handlingsplaner för efterbehandling av förorenade områden.

Kommentar:

Staden har en kommungemensam handlingsplan för förorenade områden som antogs av KS 2020. Arbetet med handlingsplanen pågår. Miljöförvaltningen söker även aktivt statliga bidrag för de objekt där ansvar saknas. För att kunna driva ärendena i den utsträckning som skulle behövas hade det dock krävts ytterligare resurser.

Sammantaget är bedömningen att ett åtagande är i linje med befintlig styrning och ambitionsnivå. **Mölnads stad åtar sig denna åtgärd i den takt som ekonomin tillåter.**

Åtgärder inom utmaningen hållbart brukande av skog & odlingslandskap

SO1. Anlägga nya våtmarker

Anlägga nya våtmarker för att gynna biologisk mångfald, stärka ekosystemtjänster och grön infrastruktur

Kommentar:

Mölnads stad har sedan 2014 haft en inriktning i de lokala miljömålen att nyanlägga, restaurera eller återskapa våtmarker som reningsmetod, flödesreglerare eller som naturvårdsinsats. Processerna är långsiktiga och arbetet pågår fortsatt. Åtagandet innebär därmed en fortsättning av nuvarande miljömål. Även om våtmarker kräver mycket lite skötsel, innebär åtgärden också att ansvaret för skötseln planeras in.

Bedömningen är att ett åtagande skulle innebära både fortsatt styrning. **Mölnads stad åtar sig denna åtgärd.**

SO5. Förbättra miljöhänsynen vid skogsbruksåtgärder genom målbilder

b) Bedriva skogsbruket i kommunala skogar utifrån målbilderna.

Kommentar:

Målbilderna för god miljöhänsyn ger vägledning och eftersträvas redan idag vid alla Mölnads Stads skogsbruksåtgärder. Eftersom målbilderna är inskrivna i FSC-standarden har vi genom vår certifiering åtagit oss att följa målbilderna på certifierade fastigheter. Enligt traktens förutsättningar tas hänsyn till mark och vatten, hänsynskrävande biotoper, kulturmiljöer samt friluftsliv och rekreation.

Bedömningen är att ett åtagande är i linje med befintlig ytterligare styrning och ambitionsnivå. **Mölnads stad åtar sig denna åtgärd.**

SO15. Bevara och planera för skyddsvärda träd

Bevara skyddsvärda träd samt säkra ersättningsträd, i första hand i värdeetrakter för skyddsvärda träd, men även i hela landskapet och i den bebyggda miljön genom att:

b) frihugga skyddsvärda träd samt ersättningsträd.

Kommentar:

Staden kan fullt ut ansvara för skyddsvärda träd som står på allmän plats-mark. Men det är viktigt att alltid bevaka skyddsvärda träd vid planarbeten och entreprenader, samt planera så att framtidens skyddsvärda träd skapas (ersättningsträd). En enkel handlingsplan bör upprättas. Åtgärden är konkret och genomförbart.

Bedömningen är därmed att ett åtagande skulle innebära både ytterligare styrning och ambitionshöjning. **Mölnads stad åtar sig denna åtgärd.**

SO16. Använda GIS-baserade naturvårdsdatabaser och naturvårdsplaner i fysisk planering

Öka hänsynen till naturvärden i den fysiska planeringen genom att:

a) använda aktuella GIS-baserade naturvårdsdatabaser

b) ta fram och inarbeta aktuella naturvårdsplaner i fysisk planering.

Kommentar:

Vi använder idag naturvårdsdata i GIS, det vill säga som ett skikt i Mölndalskartan. Även de platsspecifika åtgärdsförslagen i åtgärdsprogrammet för Mölndalsån planeras läggas in i GIS. Det finns dock ett behov av att uppdatera Naturvårdsplanens underlag och aktualisera kartskiktet. Detta kopplar också till frågan om jordbruksmarken och behovet av att klargöra var vi har de höga naturvärdena både i skog och i jordbruksmark och vilken skog som inte har höga värden. En ny inventering bör göras och stöd kan sökas inom LONA.

Bedömningen är därmed att ett åtagande skulle innebära fortsatt utveckling och förbättring av underlaget. **Mölndals stad åtar sig denna åtgärd.**

SO17. Skapa blomrika miljöer för pollinerare

Skapa blomrika miljöer för pollinerare genom att omvandla tätortsnära gräsmarker till slåtterängar.

Kommentar:

Staden arbetar sedan flera år med att ställa om grässkötsel och skapa ängsmarker. Sedan 2018 har ca 120 000 kvm mark ställts om eller skapats till "ängsslåtter med upptag". Det utgör cirka sju procent av den totala gräsarealen på allmän plats. Det finns ett behov av att fastställa ambitionsnivån och tydliggöra vad som görs, samt utveckla uppföljning.

Bedömningen är därmed att ett åtagande skulle innebära ytterligare styrning. **Mölndals stad åtar sig denna åtgärd i den takt som ekonomin tillåter.**

SO18. Ta fram kommunala skogspolicys

Framtagande av kommunala skogspolicys där biologisk mångfald, rekreation, klimatanpassning och kulturvärden får en framträdande roll.

Kommentar:

Det finns ett uppdrag från kommunstyrelsen att arbeta fram en skoglig strategi. Arbetet har pausats ett par år, men tas nu upp igen under 2022. Denna åtgärd kopplar nära till åtgärden om hyggesfritt skogsbruk, något som behöver utredas som en del i strategin.

Bedömningen är därmed att ett åtagande skulle innebära ytterligare styrning. **Mölndals stad åtar sig denna åtgärd.**

Åtgärder inom utmaningen god bebyggd miljö & hållbar konsumtion

BK1. Skydda och utveckla tätorters grönområden

För de tätorter som kommunen bedömer relevanta upprätta grönstrukturstrategi/program som del i översiktsplan (ÖP)/ fördjupad översiktsplan (FÖP), eller kopplat till översiktsplan (ÖP)/ fördjupad översiktsplan (FÖP).

Kommentar:

Sedan ett par år arbetar staden aktivt med Grönplan Mölndal, både i fysisk planering och utveckling och skötsel av grönområden. Planen gäller allmän plats och har stadsdelsfördjupningar som uppdateras årligen. Utveckling av grönområdena sker genom årliga investeringsprojekt som utgår från riktlinjer och planeringsprinciper i Grönplanen. Det finns även ett framtaget Grönstrukturprogram som underlag till översiktsplan 2006.

I den översiktliga planeringen arbetar staden också med den övergripande grönstrukturen i hela kommunen. I de nyare fördjupade översiktsplanerna för Fässbergsdalen och Mölndalsåns dalgång finns även grönstrukturprogram. En kommande skoglig strategi kommer att utgöra ett komplement till nämnda strategidokument

Bedömningen är därmed att ett åtagande ligger i linje med befintlig styrning och ambitionsnivå. **Mölndals stad åtar sig denna åtgärd i den takt som ekonomin tillåter.**

BK3. Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola

Stärkt egenkontroll samt förebyggande arbete bland annat avseende fukt, mögel och ventilation i inomhusmiljön i skola och förskola.

- a) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som verksamhetsutövare
- b) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som tillsynsmyndighet

Kommentar:

Staden arbetar med tillsyn för skola och förskola helt i enlighet med den nationella tillsynsstrategin Fokusområden Hälsoskydd. Vid tillsyn fokuseras på frågor som ligger inom ramen för verksamhetsutövarens egenkontroll. Det innebär att verksamheterna själva ska identifiera och arbeta förebyggande med de risker som finns i verksamheten oavsett om det är fukt/mögel, ventilation eller andra risker. Det granskas också att de har en tydlighet i sin process när det uppkommer skador i eller klagomål på lokalen.

Bedömningen är därmed att ett åtagande ligger i linje med befintlig styrning och ambitionsnivå. **Mölnads stad åtar sig denna åtgärd.**

BK5. Främja ekologisk livsmedelskonsumtion

Öka andelen ekologiska livsmedel inom offentlig sektor genom att:

- a) Öka inköpen av ekologiska livsmedel inom kommunen

Kommentar:

Serviceutskottet arbetar sedan länge med att öka andelen ekologiska livsmedel i de offentliga köken, men det finns inte i dagsläget någon inriktning eller målsättning för staden som helhet. Samtidigt stiger livsmedelspriserna kraftigt i nuläget och det är svårt att hålla de nivåer av ekologiska livsmedel som uppnåtts de senaste åren. Ett åtagande bör därmed ses som en inriktning för hög andel ekologiska livsmedel, även då yttre omständigheter omöjliggör en faktisk ökning i inköpen.

Bedömningen är därmed att ett åtagande skulle innebära ytterligare styrning, men inte nödvändigtvis ambitionshöjning. **Mölnads stad åtar sig denna åtgärd i den takt som ekonomin tillåter.**

BK9. Främja en fysisk planering för minskad klimatpåverkan från resor och transporter

- a) Kommuner arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan från resor och transporter genom sin fysiska planering (ÖP, DP och planbesked)

Kommentar:

Inriktningen för planer som tas fram i staden har under en längre tid varit att merparten av nya bostäder ska ligga i närheten av god kollektivtrafik. I den nya översiktsplanen stärks denna inriktning. Även energiplanen tydliggör att den fysiska planeringen ska prioritera hållbara och aktiva färdsätt i tätorterna. *Se motsvarande åtgärd KLI.*

Bedömningen är därmed att ett åtagande är i linje med befintlig styrning och ambitionsnivå. **Mölnads stad åtar sig denna åtgärd.**